

Euroopan unioni
Aluepolitiikka

info regio

panorama

12

Joulukuu 2003

Haastattelu

Eurocities-
verkoston
puheenjohtaja
Wolfgang Tiefensee

Selkeästi esitettynä

Vuoden ikäinen
Euroopan unionin
solidaarisuusrahasto

Tutustumismatka ehdokasmaahan

Unkari

Tutustumismatka alueeseen

Sisilia

**Parhaiden
käytäntöjen vaihtoa**

Wolfgang Tiefensee

Eurocities-verkoston puheenjohtaja ⁽¹⁾

Eurocities-verkosto vaatii kaupungeille keskeistä asemaa rakennerahastojen tulevassa ohjelmasuunnittelussa. Millä perustein

kaupungit mielestänne ansaitsevat tällaisen erityishuomion?

Vastaus on itsestään selvä: Eurooppa on maailman kaupungistunein maanos. Valtaosa väestöstä sekä erilaiset talouden, yhteiskunnan, kulttuurin ja vapaa-ajan toiminnot ovat sijoittuneet kaupunkieihin ja kaupunkialueille. Kaupungit ovat aina olleet muutosten työssijojä, ja niillä on merkittävä rooli Euroopan tulevaisuuden luomisessa. Vaikka monet poliittiset kehityssuunnat vaikkapa taloudesta aina ympäristökysymyksiin riippuvat yleismaailmallisesta kehityksestä, uudet politiikat on suunniteltava ja otettava käyttöön usein juuri paikallisesti. Kun Euroopassa tähdätään talouskasvuun, työpaikkojen luomiseen, kestävään kehitykseen ja kilpailukykyyn, nämä tavoitteet on saavutettava ensiksi paikallisesti. Olen vakaasti sitä mieltä, että Euroopan unioni saavuttaa Lissabonin strategian kauaskantoiset tavoitteet vain, jos kaupungeille ja alueille annetaan keskeinen rooli. Tapauskohtaiset kuulemiset erityiskysymyksistä eivät

sellaisinaan riitä. Tarvitaan jatkuvaa ja järjestelmällistä vuoropuhelua, jonka ansiosta kaupungit ja alueet voivat osallistua täysimääräisesti Euroopan unionin politiikan suunnitteluun ja täytäntöönpanoon. Tämä on tarpeen, jotta löydämme oikeaan osuvat poliittiset ratkaisut keskenään hyvin erilaisiin kysymyksiin, jotka koskevat esimerkiksi yleishyödyllisiä palveluja, ympäristölainsäädäntöä, työllisyyttä ja sosiaalista integraatiota sekä luonnollisesti myös alue- ja koheesiopolitiikkaa. Jos haluamme tehdä Euroopasta maailman kilpailukykyisimmän talouden ja ylläpitää yhteisvastaustallista yhteiskuntaa, tarvitsemme vahvoja kaupunkia, jotka pystyvät sopeutumaan sosiaaliin ja taloudellisiin muutoksiin.

Millainen rooli Euroopan unionilla on mielestänne tällöin oltava? Pitäisikö unionin esimerkiksi investoida entistä enemmän kaupunkialueiden infrastruktuureihin?

Pitäisi ehdottomasti. Kaupunkien liikenneyhteyksien sujuvuus on ilman muuta ehdottoman tärkeä Euroopan unionin kilpailukykyyn kannalta. Sama koskee saatavilla olevia liike- ja toimistotiloja, joiden on oltava sekä tarkoitukseensa sopivia että kohtuullisen edullisia. Jos emme pysty tarjoamaan yrityksille sitä, mitä ne tarvitsevat, ne menevät muualle. Kaupunkiemme

taloudelliset ja sosiaaliset infrastruktuurit ovat kuitenkin yhtä tärkeitä. Koheesiopolitiikassa voimavarat on perinteisesti keskitetty niihin kaupunginisiin, joissa köyhyys ja työttömyys ovat suurimmat. Vaikeuksissa olevien kaupunginosien elvyttäminen on tärkeä prioriteetti, kun otamme huomioon, että sosiaali- taloudellinen eriarvoisuus on usein suurempaa yhden kaupunkialueen sisällä kuin eri alueiden tai maiden välillä. Polttavimpiin yhteiskunnallisiin ongelmiin on toki kiinnitettävä jatkuvasti huomiota, mutta samalla on puututtava ongelmien syihin ja pyrittävä varmistamaan pitkän aikavälin taloudellinen hyvinvointi. Tämä on yksi Urban-ohjelman opetuksista. Nyt tarvitaan ennen kaikkea täydentävää lähestymistapaa, jossa hyödynnetään nykyisiä taloudellisia mahdollisuuksia sekä työllistämismahdollisuuksia ja vahvistetaan tällä tavoin suurten kaupunkien valmiutta toimia Euroopan talouden käyttövoimana.

Tulevassa perussopimuksessa Euroopan unionin toimielimille tuskin annetaan erityistä toimivaltaa kaupunkipolitiikan alalla...

Minusta on merkittävää, ettei kaupunkia mainita missään kohtaa nykyisissä perussopimuksissa – vaikka sopimukset on nimetty Rooman, Maastrichtin ja

Sisällys

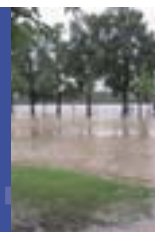
Vastaava toimittaja: Thierry Daman, Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto

Tämä lehti julkaistaan kaikilla EU:n 11 virallisella kielellä Internet-osoitteessa http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm ja painettuna keräyspaperille viidellä EU:n virallisella kielellä (englanti, espanja, italia, ranska ja saksa). Tämän julkaisun kirjoitukset eivät ole oikeudellisesti sitovia.

Valokuvat (sivut): Mike St Maur Sheil (1), Eurocities (2), AEIDL (4, 5), aluepolitiikan pääosasto (7), Hungary Tourist Board (9, 10), Prime Minister's Office of the Republic of Hungary (10), Gianpiero Casagni (12, 13), Naisryttäjän lähtöruutu (14, 15).

Kansi: Liegessä (Belgia) sijaitseva graafisen suunnittelun toimisto "Business Communications" sai tukea EAKR:sta.

4

Vuoden ikäinen Euroopan unionin solidaarisuusrahasto: entistä vahvempi eurooppalainen yhteisvastuu luonnonmullistusten kohdatessa

7

Euroopan tuella alueelliseen menestykseen: esimerkkeinä Yorkshire ja Humbe (Yhdistynyt kuningaskunta)

Amsterdamin mukaan! Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei yhteiselle toiminnalle jäisi tilaa. Unionin tasapainoinen kehittäminen on keskeinen tavoite, joka kattaa luonnollisesti myös kaupungit.

Omasta mielestäni varsinainen kysymys on se, pitääkö kaupungeille ja alueille antaa mahdollisuus sanoa sanansa niihin politiikkoihin ja ohjelmiin, jotka voivat vaikuttaa niiden toimintaan. Etenemme komission kanssa hyvin kohti järjestelmällistä vuoropuhelua, johon toivon mukaan saamme ennen pitkää mukaan muutkin toimielimet. Lisäksi pyrimme tekemään monenvälisiä sopimuksia kunnallisten, alueellisten ja kansallisten viranomaisten sekä Euroopan komission kanssa.

Kaikki tiivistyy toissijaisuusperiaatteen soveltamisalan rajoihin: päättykö se jäsenvaltion hallitukseen, vai ulottuuko se myös alue- ja paikallishallintoon? Kysymystä käsiteltiin myös Leipzigissa viime toukokuussa isännöimässämme (*) alueiden komitean konferenssissa, jossa pohdittiin koheesiopolitiikan tulevaisuutta. Vaikka keskustelujen pääaiheena olivatkin rakennerahastot, yleisluonteisempaa kysymystä kaupunkien osallistumisesta hyvään hallintoon ei toki voitu ohittaa. Alueiden kanssa on sovittu, että ratkaisujen löytäminen kaupunkien ongelmiin on yhteisen etumme mukaista ja että kaupungit on otettava vahvasti mukaan alueohjelmiin. Kaupunkien ja alueiden välistä vastakkainasettelua ei siis ole. Nimenomaan yhdessä työskentelemällä pystymme saavuttamaan yhteiset tavoitteet.

Kuinka aiotte vakuuttaa jäsenvaltioiden hallitukset siitä, että Euroopan unionin olisi tuettava aktiivisesti kaupunkien kehitystä juuri kuvailemaanne tapaan?

Tähän saakka unionin koheesiopolitiikan päätehtävänä on ollut tasapainottaa yhtenäismarkkinoiden haittavaikutuksia

auttamalla vähiten kehittyneitä tai rakenneuudistuksen alaisia alueita. Nytemmin keskustelu näyttää siirtyneen poliittisista tavoitteista taloudellisiin tavoitteisiin. Erityisesti eräät kansallisen politiikan johtohahmot katsovat, että laajentuneessa unionissa kaikki varat on kohdennettava köyhimpiin jäsenvaltioihin, jolloin aluepolitiikka jää kansallisten hallitusten vastuulle. Eurocities vastustaa tiukasti tällaista aluepolitiikan palauttamista kansalliselle tasolle, koska tämä vaarantaa mielestämme vakavasti koko Euroopan laajuisen hankkeen. Jotta pääsemme päämääriimme, tarvitsemme Euroopan unionin politiikan tukea. BKT:sta koheesiopolitiikkaan varattu 0,45 prosentin nykyosuus on näin ollen ehdoton vähimmäistaso. Sen alle jääminen heikentäisi tuntuvasti Lissabonin strategiaa ja vahingoittaisi Euroopan unionin talouden kilpailukykyä ja koheesiota.

Tällaisen viestin haluamme osoittaa Euroopan unionin toimielimille ja omille hallituksillemme. Toimintamme onnistuminen riippuu lobbaisvoimastamme. Komission jäsen Michel Barnier on erittäin vahvasti sitoutunut toteuttamaan todellista koheesiopolitiikkaa, jossa kaupungeilla on keskeinen asema. Voimme luottaa myös Euroopan parlamentin jäsenen tukeen. Monet heistä vierailevat säännöllisesti kaupungeissamme, ja yhteydenpito vain lisääntyy vuoden 2004 kesäkuussa pidettäviin vaaleihin mennessä. Olemme havainneet, että tarve Euroopan yhteisön, kaupunkien ja alueiden välisten suhteiden kehittämiseen ymmärretään entistä laajemmin. Tämä auttaa meitä pääsemään yhteiseen päämääräämme: Euroopan unionin ja kansalaisten lähentämiseen.

(*) Wolfgang Tiefensee on myös saksalaisen Leipzigin kaupungin kaupunginjohtaja.

Eurocities: ajankohtaiset kaupungit

Vuonna 1986 perustettu Eurocities-järjestö kokoaa yhteen 31 Euroopan valtion 120 kaupungin paikallisviranomaiset. Tämä suurten kaupunkien yhteistoimintaverkko pyrkii vahvistamaan Euroopan kaupunkien asemaa erityisesti politiikkojen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Euroopan suurten kaupunkien verkoston pääasiallisiin tehtäviin kuuluvat

- verkottuminen: tiedon jakaminen ja tietämyksen parantaminen, kaupunkien välisen yhteistyön tukeminen
- lobbaus: politiikkojen laatiminen ja niihin vaikuttaminen, vuoropuhelun ylläpitäminen Euroopan unionin toimielinten kanssa
- tiedostamisen lisääminen: yleisön huomion kiinnittäminen erityisesti tiedotusvälineiden avulla kaupunkia koskeviin keskeisiin kysymyksiin.

Aihepiireittäin perustettujen komiteoiden, työryhmien ja apuverkostojen avulla Eurocities selvittää monenlaisia kaupungeille tärkeitä poliittisia haasteita, muun muassa kulttuuria ja vapaa-aikaa, talouskehitystä, ympäristöasioita, hallintotapaa, uusia tekniikoita, julkis palveluja, sosiaalista hyvinvointia ja kaupunkikilennettä.

Yhteystiedot:

Eurocities
Square de Meeûs 18
B-1050 Bruxelles
P. (32-2) 552 08 85
F. (32-2) 552 08 89
Internet: <http://www.eurocities.org>

9

Unkari: täyttä höyryä eteenpäin! – Kysymyksiä Unkarin Eurooppa-asiainministerille Endre Juhászille

12

Sisilia: syrjäseutuja ja epätasapainoa

14

Naisryhtäjän lähtöruutu

Selkeästi esitettynä

Vuoden ikäinen Euroopan unionin solidaarisuusrahasto Entistä vahvempi eurooppalainen yhteisvastuu luonnonmullistusten kohdatessa

Ensimmäisen toimintavuotensa aikana solidaarisuusrahasto on myöntänyt yli 800 miljoonaa euroa välitöntä apua. Tämän ohella sillä on edessään suuri tulevaisuuden haaste: Euroopan unionin yhteisvastuun yhä tehokkaampi yhteensovittaminen ja ennalta ehkäisevän toiminnan korostaminen.

Keski-Euroopan maita vuoden 2002 elokuussa kohdanneiden tuhotulvien jälkeen vuosi sitten perustettiin Euroopan komission ehdotuksesta uusi rahoitusväline, Euroopan unionin solidaarisuusrahasto. Kesää 2003 leimannut poikkeuksellinen helleaalto ja sen erityisen ankarat seuraukset, jotka näkyivät Välimeren alueiden kuivuutena ja metsäpaloina, osoittivat tehokkaan eurooppalaisen solidaari-

suusorganisaation tärkeyden suurissa katastrofeissa.

Pelkästään Portugalia koskevien tietojen mukaan hiljattaiset metsäpalot tuhosivat maan pinta-alasta yli 350 000 hehtaaria, joista lähes 300 000 hehtaaria oli metsää (kuusi prosenttia Portugalin metsäalasta) ja 25 000 hehtaaria viljelysmaata. Metsäpalot aiheuttivat 18 ihmisen kuoleman ja hävittivät

noin 45 000 ihmisen omaisuuden tai tulonlähteen. Näissä tiedoissa eivät ole mukana – sen enempää Portugalin kuin muidenkaan eteläisten alueiden – pitkän aikavälin inhimilliset, sosiaaliset, taloudelliset tai ympäristövaikutukset, jotka ovat seurausta ennen muuta siitä, että vuosittain tuhoutuva pinta-ala on paljon uudelleenmetsitettyjä alueita suurempi.

Elokuu 2002: Elbe tulvii Dresdenissä (Saksa).

Puute on korjattu

Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisasetuksessa⁽¹⁾ säädetään, että jäsenvaltiot ja unionin jäsenyydestä neuvottelevat valtiot voivat hakea rahastosta myönnettävää apua "suurkatastrofin" sattuessa. Suurkatastrofi määritellään siitä aiheutuneiden vahinkojen rahallisen suuruusarvion mukaan, jolloin rajana on 3 miljardia euroa tai 0,6 prosenttia bruttokansantulosta. Yksittäinen alue voi niin ikään saada poikkeuksellista tukea, jos luonnonmullistus vaikuttaa valtaosaan sen väestöstä ja siitä aiheutuu vakavia ja pitkään jatkuvia vaikutuksia alueen taloudelliseen vakauteen ja elinolosuhteisiin. Solidaarisuusrahaston käytettävissä oleva vuotuinen talousarvio on vahvistettu 1 miljardiksi euroksi; tästä ainoastaan 75 miljoonaa euroa voidaan käyttää poikkeuksellisiin alueellisiin luonnonmullistuksiin.

On tärkeää huomata, ettei solidaarisuusrahastoa ole tarkoitettu korvaamaan kaikkia luonnonmullistuksista aiheutuvia kustannuksia. Esimerkiksi yksityishenkilöiden kärsimät vahingot eivät kuulu solidaarisuusrahaston piiriin. Pitkän aikavälin toimia – kestävä kehitys, talouden rakenneuudistusta, ennaltaehkäisyä – voidaan puolestaan rahoittaa muista lähteistä (katso tietoruutu). Tarkoituksena on tarjota ensi hätään nopeaa, tehokasta ja joustavaa taloudellista tukea muun muassa tilapäismajoituksen tai päivittäisten toimintojen kannalta välttämättömien infrastruktuurien väliaikaisten korjausten rahoittamiseksi. Tätä ennen ei nimittäin ollut olemassa jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvan väestönsuojelualan kattavaa unionin rahastoa.

⁽¹⁾ Neuvoston asetukset (EY) N:o 2012/2002, EYVL L 311, 11.11.2002.

2002–2003: solidaarisuuden virstanpylväät

Tähän mennessä (toimituksen huomautus: 15. lokakuuta 2003) solidaarisuusrahastoa oli pyydetty rahoittamaan kahdeksaa toimintaa seitsemässä valtiossa. Neljä ensimmäistä liittyy vuoden 2002 tulviin:

- Saksa (osavaltiot Baijeri, Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Niedersachsen, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Schleswig-Holstein, Thüringen): 444 miljoonaa euroa
- Itävalta (osavaltiot Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien): 134 miljoonaa euroa
- Tšekki: 129 miljoonaa euroa
- Ranska (Gardin departementti): 21 miljoonaa euroa.

Tukien avulla on käytännössä korvattu monenlaisten toimenpiteiden aiheuttamia kustannuksia: kunnostettu tilapäisesti käyttöön otettu liikenne- ja viestintäverkko (muun muassa Prahan metro), energia- ja vesihuollon laitteistoja, jätevedenpuhdistamoja, puhelin- tai postipalveluja sekä sosiaalialan infrastruktuureja, kuten sairaaloita, kouluja ja päiväkoteja, vahvistettu penkereitä, järjestetty hätäapupalveluja vahinkoalueiden

väestölle (majoitus, elintarvikehuolto), suojattu kulttuuriperintöä ja puhdistettu vahinkoalueita.

Muut solidaarisuusrahastosta tähän mennessä maksettaviksi päätetyt varat on myönnetty kolmelle valtiolle:

- Espanja (Asturia, Baskimaa, Galicia, Kantabria): Prestige-aluksen katastrofin seurauksiin 8,6 miljoonaa euroa
- Italia: 30,8 miljoonaa euroa maanjäristysten seurauksiin (Molise ja Puglia) ja 16,8 miljoonaa euroa Etnan purkauksen seurauksiin (Sisilia) eli yhteensä 47,6 miljoonaa euroa
- Portugali: maassa kesällä 2003 raivonneiden ennennäkemättömien metsäpalojen aiheuttamiin vahinkoihin komissio myönsi 48,5 miljoonan euron avustuksen.

Espanjassa korvattiin öljyn tahrinmien rannikkoalueiden hätäpuhdistuksesta aiheutuneet kulut. Italiassa solidaarisuusrahaston tuki kohdistui pääasiassa väestön tilapäismajoitukseen, vahingoittuneiden julkisten infrastruktuurien välittömään käyttökunnostukseen, ennalta ehkäisevien infrastruktuurien vahvistamiseen sekä omaisuuden suojaamiseen ja puhdistukseen. Portugalissa korvataan samoja

Muut toimintatavat

Euroopan unionin solidaarisuusrahaston välittömän taloudellisen tuen ohella katastrofeja voidaan torjua eri tasoilla (alla oleva luettelo ei ole täydellinen):

- **Rakennerahastoista rahoitetut aluekehitysohjelmat.** Jäsenvaltiot voivat muuttaa ohjelmien painopistealueita ja talousarviojakamaa täytäntöönpanon aikana. Uusia toimenpiteitä voidaan laatia infrastruktuurien jälleenrakentamiseksi ja tuotantoinvestointien, koulutuksen ja työllisyyden tukemiseksi. Esimerkiksi Portugali kohdentaa tällä tavoin uudelleen 182 miljoonaa euroa.
- **Maaseudun kehittämisohjelmat.** Ohjelmiin sisältyvillä toimenpiteillä edistetään esimerkiksi metsäpalojen torjuntaa, metsäalueiden ennallistamista ja maatilojen rakenteiden parantamista. Toimenpiteitä voidaan tehostaa.
- **Yhteinen maatalouspolitiikka.** Erilaiset erivapaudet ovat mahdollisia, esimerkiksi lupa käyttää kesantomaita eläinten ruokintaan.
- **Euroopan komission väestönsuojelun seuranta- ja tiedotuskeskus.** Vuoden 2002 tammikuusta lähtien keskus on päivystänyt 24 tuntia vuorokaudessa valmiina toimintaan katastrofin kohdanneen maan pyynnöstä. Se helpottaa muiden jäsenvaltioiden antaman avun perille toimittamista (esimerkkinä sammutuslentokoneiden lähettäminen).
- **Valtiontuki.** Tukia voidaan hyväksyä aineellisten vahinkojen sekä katastrofeihin selkeästi liittyvien epäsuorien vaikutusten korvaamiseen.
- **Maantieteellinen tiedottaminen.** Tiedotus on avainasemassa riskien ennaltaehkäisyssä ja hallinnassa. Esimerkiksi metsätalouden alalla komissio on perustanut metsäpaloja koskevan eurooppalaisen tietojärjestelmän (EFFIS), joka tarjoaa päivittäistä tukipalvelua jäsenvaltioiden metsäasioista ja väestönsuojelusta vastaaville virastoille.

kululuokkia, ja niihin sisältyvät kaikkein kiireellisimmät korjaukset energian, liikenteen, televiestinnän, vesihuollon, terveydenhuollon ja opetuksen aloilla.

Kaikkiaan solidaarisuusrahastosta on sen olemassaoloaikana osoitettu jotakuinkin 833 miljoonaa euroa avustustoimiin erittäin lyhyellä varoitusaajalla. Toiminta on ollut perusteltua inhimillisten kärsimysten lisäksi myös siksi, että vuoden 2003 "tappavan hellekesän" vahinkojen laajuus kosketi vuoden 2002 tapaan yksittäisen maan tai alueen sijasta koko Euroopan unionia.

Tulevaisuus tiivistyy kahteen avainsanaan: ennaltaehkäisyyn ja koordinointiin

Hätäavun ohella rahaston on voitava vastata myös ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksista aiheutuviin toistuviin ja ennustettaviin

katastrofeihin, erityisesti ilmastomuutoksen kiihtymiseen. Komission jäsenen Michel Barnier'n mukaan korjaaminen on aina kalliimpaa kuin ennaltaehkäisy, varsinkin kun yksittäisen alueen kehittämiseen uhratut merkittävät ponnistelut voivat katastrofien takia valua hukkaan. Ennaltaehkäisyn tärkeys on otettava huomioon tarkistettaessa rakennerahastojen kauden 2000–2006 ohjelmia väliarvioinnin yhteydessä.

Vuoden 2006 jälkeiseksi tavoitteeksi Michel Barnier on maininnut "luonnonriskien ennaltaehkäisyä koskevan kohdan sisällyttämisen jokaiseen rakennerahastojen ohjelmaan". Hän on lisäksi kehottanut perustamaan Euroopan unionin solidaarisuusrahaston ja nykyisten järjestelyjen täydennykseksi todelliset eurooppalaiset väestönsuojeluvoimat, joiden toiminta koordinoidaan hallitusten kesken.

Vuoden 2003 hellekesän vaikutusten perusteella Euroopan parlamentti on kehottanut jäsenvaltioita ja komissiota lisäämään ja koordinoimaan aloitteitaan tehokkaan eurooppalaisen yhteisvastuun toteuttamiseksi. Myös alueiden komitea on antanut vastaavan kannanoton ja ehdottanut uuden yhteisön välineen perustamista. Se olisi rakennerahastojen tavoitteista riippumaton, ja sen avulla järjestettäisiin paitsi hätäapu myös pitkän aikavälin toimenpiteet selkeissä ja varmoissa poliittisissa ja lainsäädännöllisissä puitteissa. (2) Myös ehdotuksessa sopimukseksi Euroopan perustuslaista mainitaan unionin yhteisvastuuta koskeva huoli: siihen sisältyy "yhteisvastuulauseke", jonka mukaan unioni ottaa käyttöön "kaikki käytettävissään olevat välineet" antaakseen apua jäsenvaltiolle katastrofin tapahtuessa.

(2) Alueiden komitean lausunto:
http://www.cor.eu.int/fi/prss/cprss2003/cor_03_07066.html.

Seminaari "Kilpailukykyiset alueet – parhaiden käytäntöjen muotoilua" Euroopan tuella alueelliseen menestykseen: esimerkkeinä Yorkshire ja Humber (Yhdistynyt kuningaskunta)

Parhaiden käytäntöjen vaihdosta tavoitteiden 1 ja 2 ohjelmissa järjestettiin suuri eurooppalainen konferenssi Sheffieldissä Englannissa 9. ja 10. lokakuuta 2003.

Noin 150 aluekehityksen toimijaa eri puolilta Euroopan unionia suuntasi Britannian teräskaupunkiin osallistuakseen seminaariin, jonka aiheena oli "Kilpailukykyiset alueet – parhaiden käytäntöjen muotoilua". Seminaarin järjestivät Etelä-Yorkshiren tavoite 1 -ohjelman hallinnointiviranomainen, Euroopan komissio ja Yhdistyneen kuningaskunnan varapääministerin kanslia.

Kaksipäiväisen kokouksen aikana tutustuttiin muun muassa monenlaisiin onnistuneisiin tavoite 1 ja 2 -hankkeisiin, joita on toteutettu Tanskassa, Saksassa, Ranskassa, Irlannissa, Suomessa, Ruotsissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa esimerkiksi yritystoiminnan tukemisen, tietoyhteiskunnan, teknologian tutkimuksen ja kehityksen sekä innovaatioiden siirron aloilla (katso tietoruutu).

eLearning

Se, että parhaita käytäntöjä käsittelevä seminaari pidettiin Etelä-Yorkshiressä, ei ole yllättävää. Kyseisellä kaudeksi 2000–2006 tavoite 1 -alueeksi luokitellulla seudulla on meneillään koko unionin innovoivimpiin kuuluvia kehitysohjelmia. Sellainen on esimerkiksi "South Yorkshire e-Learning Project", joka on Euroopan merkittävin etäopetushanke ja suurin tavoite 1 -investointi Etelä-Yorkshiressä. Siinä tavoitteen 1 varoja käytetään ensimmäistä kertaa etäopetukseen. Hanke on osa EU:n 371 miljoonan euron investointia ammatilliseen koulutukseen ja taitojen

kehittämiseen. Sen tarkoituksena on tehdä alueesta kansallinen ja kansainvälinen johtaja digitaalisten opetusresurssien kehityksessä.

Ennen rakennerahastoja Etelä-Yorkshire oli pitkään taantuva alue. Perinteisen teollisuustoiminnan (kivihiilikaivokset, terästeollisuus ja tekninen teollisuus) romahdettua alueen BKT aleni yhtäjaksoisesti vuodesta 1979 vuoteen 1995 suhteessa yhteisön keskiarvoon. Talouden taantuma näkyi väestön vähenemisenä, korkeana työttömyytenä ja heikkona koulutus- ja pätevyystasona.

Etelä-Yorkshire ryhtyi korjaamaan koulusuoriutumisen puutteita osoittamalla noin 36 miljoonaa euroa "Pathways to Success" ("Menestyksen polut") -ohjelmaan. Tarkoituksena on

nostaa koulutustasoa niin, että paikallisille yrityksille voidaan tarjota entistä pätevempää työvoimaa. Ohjelma on tarkoitettu kaikille 13–16-vuotiaille koululaisille, kuuluivatpa he lahjakkaimpiin tai koulunkäynnin keskeytymisvaarassa oleviin oppilaisiin.

Ratsain menestyksen poluille – David Hunt on yksi menetelmästä hyötyneistä nuorista. Vielä kaksi vuotta sitten häntä uhkasivat koulusta erottaminen ja jääminen kokonaan koulutusjärjestelmän ulkopuolelle. Hän lintsasi tunneilta usein mutta ei kuitenkaan halunnut hakeutua työmarkkinoille. David oli varma, että koko maailma oli häntä vastaan, eikä hän voinut tajuta, kuinka hänen opinahjonsa, Barnsleyn koulu, auttaisi toteuttamaan hänen haaveensa: päästä

jockeyksi, ammattimaiseksi kilparatsastajaksi.

Vuonna 2001 koulu ilmoitti hänet vaihtoehtoiseen opetusohjelmaan, joka kuului jo tuolloin "Menestyksen polkujen" tuen piiriin. Opettajat olivat laatineet opetus suunnitelman, johon sisältyi myös koulun ulkopuolista toimintaa. Siitä muodostui Davidille varsinainen integroitumisväylä: kolme viikoittaista harjaantumispäivää Barnsleyn vammaisratsastuskeskuksessa antoivat hänelle uutta itseluottamusta. Ensimmäistä kertaa elämässään hän piti oppimastaan, kun hän sai tehdä työtä hevosten parissa. Siitä alkoi myös hänen tiensä sovintoon koulujärjestelmän kanssa. David suoritti koulun päättötutkinnoissa hyväksytysti viisi arvosanaa, ja hänelle myönnettiin tallinpitäjän tutkintotodistus. David työskenteli useita viikkoja Doncasterin tallilla, joka on Britannian tärkeimpiä kilparatsastuskeskuksia. Tämän työkokemuksen ansiosta hän pääsi huippuvalmentaja Derek Haydn-Jonesin kilparatsastajaoppilaaksi.

Hänen opettajiinsa kuuluvan Rob Porterin mukaan "Davidin tarina on palkinto kaikille niille, jotka ovat tehneet hänen kanssaan ahkerasti töitä. Se on myös osoitus siitä, että 'Menestyksen poluilla' voi olla valtava vaikutus nuoren elämään."

Vaikka tavoite 1 kattaakin vain Yorkshiren eteläosat, laajat Yorkshiren ja Humberin alueet saavat muuta yhteisön rakennetukea. Esimerkiksi "Longhill-Link-Up Trust" on Yorkshiren itäosassa sijaitsevan Hullinseudulla toimiva seurakunnan paikalliskehitysjärjestö. Säätiö kehittyi alkuperäisestä pienestä vapaaehtoistyöntekijöiden ryhmästä todelliseksi kehitystoimistoksi, jonka

palveluksessa on nykyään yhdeksän kokoaikaista avustajaa. Säätiö pitää Internet-kahvilaa, ja sen nuorisotyöstä hyötyi vuoden 2002 aikana lähes 2 500 nuorta. Äskettäin "Longhill-Link-Up Trust" onnistui saamaan FEDER-tukea, jonka avulla se pystyy kohentamaan merkittävästi tilojaan ja täydentämään paikallisalotteita.

Yhteystiedot:

*Helen May
Yorkshire and Humber European
Office
Avenue de Cortenberg 118
B-1000 Bruxelles
P. (32-2) 735 34 08
F. (32-2) 735 61 24
Sähköposti:
european.office@yorkshire.be*

Yorkshire ja Humber

Yorkshiren ja Humberin alueella on 5 miljoonaa asukasta. Suurin osa heistä asuu Yorkshiren etelä- ja länsiosien teollistuneissa kaupunkikeskuksissa ja Humberjoen suulla. Alue on kuitenkin hyvin vaihtelevaa, ja aivan kaupunkialueiden tuntumassa sijaitsevat Britannian kauneimpiin kuuluvat maaseutumaisemat, erityisesti Pohjois-Yorkshiressä. Kaudella 2000–2006 Yorkshiren ja Humberin alueella on käytettävissään noin 1 714 miljoonaa euroa yhteisön tukea.

Parhaiden käytäntöjen siirtäminen

Lissabonin ja Göteborgin Eurooppa-neuvostojen strategisen tavoitteen pohjalta (Euroopan unionista on tultava "maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestävää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta") Sheffieldin seminaarin työryhmissä otettiin esiin 13 onnistunutta tavoite 1 ja 2 -hanketta ja jaettiin ne kolmeen aihepiiriin.

Aihepiiri "Tuki pk-yrityksille"

"Mikroyrityksiä" koskeva toimenpide (Irlanti)

Finnveran lainat pk-yrityksille (Suomi)

Arvikan kampus (Ruotsi)

Merseyside Special Investment Fund (Yhdistynyt kuningaskunta)

Aihepiiri "Tutkimus, kehitys ja innovaatioiden siirto"

Novi-tiedepuisto (Tanska)

Bionord-bioteknologiakeskus (Saksa)

Zukunftswettbewerb Ruhrgebiet -hanke (Saksa)

EISLAB (Ruotsi)

GTI-bioteknologiarypäs (Yhdistynyt kuningaskunta)

Aihepiiri "Etäopetus sekä sähköinen kaupankäynti, hallinto ja asiointi"

Rakennerahastojen hallinnointitietokanta "efReporter" (Saksa)

Sähköisen asioinnin PRESAGE-hanke (Ranska)

Sähköisen hallinnon IS Oulu -hanke (Suomi)

Etäopetus: South Yorkshire e-Learning Project (Yhdistynyt kuningaskunta)

Tutustumismatka ehdokasmaahan

Unkari

Täyttä höyryä eteenpäin!

Vuodesta 1995 voimakkaasti kasvanut Unkarin talous takaa maalle erinomaiset mahdollisuudet yhdentyä täysimääräisesti Euroopan unioniin. Unkarilaiset ovat tästä parhaiten tietoisia, sillä 13. huhtikuuta 2003 järjestetyssä kansanäänestyksessä 83,8 prosenttia heistä kannatti liittymistä.

Itävaltaan, Kroatiaan, Romaniaan, Serbiaan, Slovakiaan, Sloveniaan ja Ukrainaan rajoittuva Unkari on Keski-Euroopan vanhimpia valtioita. Maantieteellisesti tämä suhteellisen matala ja meriyhteyttä vailla oleva maa koostuu kolmesta luonnonalueesta. Unkarin keskivuoristo käsittää 400 kilometriä toisistaan erillisiä vuoristoyläinköjiä, joista korkein on Kékesvuori (1 015 metriä). Sen eteläpuolella Tonaava jakaa maan kahteen tasankoalueeseen: lännessä sijaitseva Transdanubia rajoittuu Mecsekvuoriin ja Itävallan Alppien viimeisiin rinteisiin; joen itäpuolella on lievästi kumpuilevaa alavaa tasankoa, josta käytetään nimitystä Iso-Alföld eli Ala-Unkarin tasanko. Unkarissa on suhteellisen sateeton mannerilmasto, koska merellistä vaikutusta ei ole.

Budapest ja "Unkarin erämaat"

Kaksi kolmannesta noin 10 miljoonasta unkarilaisesta asuu kaupungeissa, joista suurin on Budapest (2 000 000 asukasta), joka on maan pääkaupunki sekä talous- ja kulttuurielämän keskus. Suurkaupungin ylivoima on niin suuri, että samaan tapaan kuin Ranskassa Pariisi aikoinaan suhteutettiin maaseutuun, myös täällä puhutaan usein Budapestista ja "Unkarin erämaista". Hajauttamispyrkimyksistä huolimatta Unkarin pääkaupunkiin keskittyy nimittäin yli neljännes maan teollisuustyöpaikoista, siellä tehdään runsas neljännes maan vähittäiskaupan liikevaihdosta ja siellä sijaitsee noin kolmannes lääkäreistä ja

sairaalapaikoista samoin kuin valtaosa tutkimuslaitoksista.

Unkarissa on silti muutamia keskikokoisiakin kaupunkeja: Debrecen (214 000 asukasta) on suuren maatalousalueen kaupallinen keskus, Miskolc (194 000 asukasta) metalliteollisuuden keskus, Szeged (176 000 asukasta) Ison-Alföldin maataloustuotteiden jakelukeskus sekä kemian teollisuuden keskittymä ja Pécs (170 000 asukasta) puolestaan kevyen teollisuuden keskus. Maaseutualueet muodostavat 67 prosenttia maan pinta-alasta.

Talouden kestävä kasvu

Unkarissa kommunismin romahtamisen jälkeen tapahtunut yhteiskunnallis-taloudellinen siirtymä ei ollut yhtä raju kuin monissa muissa maissa. Ankaran taantuman jälkeen Unkarin talous lähti nousuun jo vuonna 1994. Makrotaloudellinen sopeutusohjelma käynnistettiin vuonna 1995, ja se mahdollisti BKT:n kestävä kasvun, joka oli 4–5

prosentin luokkaa vuosina 1995–2002. Inflaatioprosentti oli vuoden 2001 puoliväliin asti kymmenen, mutta sitä on pystytty alentamaan niin, että vuoden 2003 elokuussa vuosi-inflaatio oli 4,7 prosenttia. Työttömyysaste – 5,8 prosenttia vuonna 2003 – on Euroopan unioniin liittyvien maiden alhaisimpia.

Toimintaa on kuitenkin jatkettava kahdella rintamalla: vaikka maan suurta ulkomaanvelkaa onkin supistettu, se on edelleen yli 50 prosenttia BKT:sta. Maan talousarvion alijäämä oli kuusi prosenttia BKT:sta vuonna 2002. Tilanteen odotetaan paranevan vuonna 2003, vaikka alijäämän ei odoteta putoavan alle viiteen prosenttiin BKT:sta.

Makrotalouden sopeuttamisen jatkuessa myös yksityistäminen on edennyt pitkälle. Unkariin tehtyjen ulkomaisten suorien sijoitusten osuus on Keski-Euroopan suurimpia, mikä on edistänyt huomattavasti tuotantorakenteiden nykyaikaistamista ja kilpailukykyyn kohentamista.

"Kalastajien linnake" Budapestissä.

Erityisesti vientipainotteiset alat, maatalous ja elintarviketeollisuus mukaan luettuina, ovat toimineet talouden nousun vetureina.

Unkarin viennistä 80 prosenttia suuntautuu Euroopan unioniin. Pääasialliset tuotteet ovat koneet ja liikennevälineet, maataloustuotteet, kemianteollisuuden tuotteet, kojeet, tekstiilit, rauta ja teräs sekä viini. Maahan tuodaan eniten koneita ja liikennevälineitä, jalostamatonta öljyä, kemianteollisuuden tuotteita ja malmeja. Palvelualojen osuus on 63 prosenttia BKT:sta, ja ne työllistävät 48 prosenttia työikäisestä väestöstä. Matkailun kehitys on ollut huimaa. Maassa vieraili jo vuonna 1993 kaikkiaan 33 miljoonaa ulkomaalaista matkailijaa. Määrä on pysynyt jotakuinkin samana, ja Maailman

matkailujärjestön (WTO) mukaan Unkari oli vuonna 2001 maailman matkailutilastoissa 12:nneksi suosituin kohde.

Aluekehitys: mukautetut poliittiset puitteet

Hyväksyessään vuonna 1996 lain aluekehityksestä ja aluesuunnittelusta Unkarista tuli ensimmäinen Keski-Euroopan maa, jonka lainsäädäntö sisältää selvästi Euroopan unionin aluepolitiikkaa muistuttavia säännöksiä. Laissa perustettiin kuntien ohkeen aluekehityksestä vastaavia läänineuvostoja. Vuonna 1998 perustettiin seitsemän tilastoaluetta Euroopan unionin rahoituksen kohdentamiseksi. Alueiden johdossa ovat aluekehitysneuvostot, joissa valtiolla on merkittävä asema.

Puolan lisäksi ensimmäisiin Phare-maihin kuulunut Unkari sai kyseisestä ohjelmasta kaudella 1990–1999 kaikkiaan 1,030 miljardia euroa ja 96 miljoonaa euroa vuosina 2000–2002. Unkarille on myönnetty lisäksi liittymistä edeltävää Ispa-tukea liikenne- ja ympäristötoimiin ja Sapard-tukea maaseudun kehittämiseen. Esimerkiksi vuonna 2002 Ispa-tuki oli suuruudeltaan 93,9 miljoonaa ja Sapard-tuki 39,8 miljoonaa euroa.

Vuosina 2004–2006 Unkari saa lähes 2 000 miljoonaa euroa rakennerahastojen tavoite 1 -alueiden tukea ja keskimäärin yli 1 123 miljoonaa euroa koheesiorahastosta. Näiden lisäksi se saa liki 100 miljoonaa euroa yhteisöaloitteista: Interreg III - osuus on 68,67 miljoonaa euroa ja Equalin osuus 30,29 miljoonaa euroa.

Yhteystiedot:

Office of the Prime Minister

Kossuth Lajos tér 4.

H-1055 Budapest

P. (36-1) 441 38 40

F. (36-1) 441 38 42

Sähköposti: egri.magdolna@meh.hu

Pinta-ala

93 030 km²

Asukasluku

10 164 000 asukasta

Asukastiheys: 109 asukasta/km²
(EU-15: 118 asukasta/km²)

Talous ja työllisyys

BKT-indeksi/asukas

ostovoimapariiteettina (2002):

57 (EU-15: 100)

Työttömyysaste (2002): 5,8 prosenttia
(EU-15: 7,6 prosenttia)

Kysymyksiä Unkarin Eurooppa-asiainministerille Endre Juhászille

Suunnilleen 12 vuodessa Unkari on onnistunut sekä siirtymään markkinatalouteen että varmistamaan liittymisensä Euroopan unioniin. Miten selitätte maanle kyvyn "kiriä hukatun ajan kiinni", jos ilmaisu sallitaan?

Eurostatin tuoreimman raportin mukaan Unkarin asukaskohtainen BKT oli vuonna 2002 ostovoimaparieteettina ilmaistuna 57 prosenttia yhteisön keskiarvosta, kun se vuonna 1995 oli 46 prosenttia. Tämä 11 prosenttiyksikön kasvu on osoitus merkittävästä vauhdista, jolla Unkari saavuttaa nykyisiä unionin jäsenvaltioita. Unkarin kirimisvauhti on muita liittyviä maita suurempi: vain Slovenia kymmenen prosenttiyksikön kasvullaan on suoriutunut vastaavalla tavalla. Kun lisäksi tiedetään, että joidenkin ehdokasmaiden tilanne on samaan aikaan heikentynyt, voidaan todellakin sanoa, että Unkari on kuromassa umpeen väliä Euroopan unionin jäsenmaihin.

Miten tämä on selvitettävissä? Siihen vaikuttaa moni osatekijä, mutta tärkeimpiä niistä ovat varmasti todelliset uudistukset, jotka maassamme on saatettu päätökseen: yksityistäminen, teollisuuden rakenneuudistus, otollisuus ulkomaisille sijoituksille, ulkomaankaupan vapauttaminen jne. Olemme käynnistäneet strategisia ohjelmia, jotka ovat paitsi hyvin valmisteltuja myös tosiasiallisesti toimivia. Emme kohentaneet maamme tilaa šokkihoidolla vaan pikemminkin toteuttamalla suunnitelmat hitaasti mutta varmasti. Poliittinen vakaus on osaltaan auttanut rauhallista ja järjestäytyntä siirtymistä. Maassamme järjestettiin vaalit vuosina 1990, 1994, 1998 ja 2002. Vaikka oppositiopuolueet ovat joka kerta voittaneet, hallitukset ovat olleet vakaita ja selvinneet aina nelivuotiskautensa loppuun. Meillä ei ole koskaan järjestetty ennenaikaisia vaaleja. Poliittinen vuorottelu on toiminut hyvin.

Onnistunut markkinatalouteen siirtyminen ei ole kuitenkaan aina käynyt kivottomasti. Siirtymäkauden ensimmäisinä vuosina 1990–1993 BKT laski. Vuonna 1991 lasku oli kokonaiset 12 prosenttia. Kaikki tunnustavat, että

olemme maksaneet sosiaalisesti kalliin hinnan ja että väestö on tehnyt suuria uhrauksia. Olemmekin tyytyväisiä, että tuo vaihe on nyt jo liki kokonaisuudessaan historiaa.

Maamme yhdyntymispolitiikkaa suhteessa Euroopan unioniin on leimannut tiivis tahti. Hallitus teki päätöksen Euroopan yhteisöön liittymisestä vuonna 1990 heti ensimmäisten vapaiden vaalien jälkeen. Kaikki sitä seuranneet hallitukset omaksuivat saman tavoitteen ja ajoivat sitä tarmokkaasti. Olimme Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa ensimmäisinä neuvottelemassa ja tekemässä ETY:n kanssa assosiaatiosopimuksia vuonna 1991. Unkari jätti ensimmäisenä myös hakemuksensa Euroopan unionin jäseneksi vuonna 1994. Liittymisneuvottelut olivat pitkät ja hankalat, mutta yhdellekään Unkarin hallitukselle sen enempää kuin muullekaan merkittävälle poliittiselle ryhmitymälle ei tullut mieleen jättää niitä kesken.

Unkarissa matkustettaessa saadaan vaikutelma, että taloudellinen vauraus on yltänyt Tonavan varteen ja osin kauemmaskin saavuttamatta kuitenkaan vielä maan itäisiä osia. Onko vaikutelma oikea?

Vaikutelma on jotakuinkin oikea, mutta sitä on hieman täsmennettävä. Hyvinvointi on ilman muuta saavuttanut Budapestin, jonka BKT asukasta kohden on jo 107,9 prosenttia yhteisön keskiarvosta. Ero on suuri juuri pääkaupungin ja muiden alueiden välillä. Myös maan läntisten alueiden ja Tonavasta itään sijaitsevien alueiden välillä on kouriintuntuva ero. Transdanubiassa Länsi-Unkarissa BKT asukasta kohden on 11–12 prosenttia yli EU:n keskiarvon. Pääsyy tähän ovat ulkomaiset sijoittajat, jotka mielellään sijoittautuvat länsiosaan erityisesti liikenneinfrastruktuuriin takia.

Miten Unkarissa lisätään koheesiota ja pienennetään alueiden välisiä eroja?

Alueiden välisten erojen pienentäminen kuuluu Unkarin hallituksen

päätavoitteisiin. Siihen tarvitaan uusia investointeja ja uusia työpaikkoja. Niiden aikaansaaminen tapahtuu ensi kädessä hyvien liikenneinfrastruktuurien avulla. Budapestin ja Wienin välillä on moottoritie, mutta itäisille, eteläisille ja lounaisille alueille vieviä tärkeitä moottoritieosuuksia ei vielä ole. Haluamme nopeuttaa moottoritien rakentamista, ja kansallisessa talousarviossa onkin osoitettu tälle painopistealalle runsaasti varoja. Rautateiden nykyaikaistaminen on sekin listalla. Toinen uusien investointien houkuttelemiseen tarvittava edellytys on pätevä työvoima. Otamme parhaillaan käyttöön entistä voimakkaammin ammattikoulutukseen keskittyviä koulutusohjelmia. Myös työikäisen väestön liikkuvuutta olisi lisättävä. Unkarilainen työntekijä ei vielä ole valmis muuttamaan työn perässä. Ajattelutapaa olisi näin ollen välttämättä muutettava. Rakennerrahastojen ja koheesiorahaston rahoitusta odoteltaessa kansalliseen aluesuunnittelupolitiikkaan kohdennetaan yhä enemmän varoja muun muassa vuoden 2004 talousarviossa.

Mitä Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot voivat antaa maallenne aluepolitiikan alalla?

Euroopan unionin rakenne- ja koheesiopolitiikka on tärkeä väline alueiden välisten erojen pienentämisessä. Kansallisessa kehityssuunnitelmassamme, joka toimii pohjana yhteisön tukikehykselle, esitetään lukuisia painopistealoja, joiden tarkoituksena on parantaa maamme sosiaalista ja alueellista koheesiota. Aluekehitystä varten on laadittu erityinen toimintaohjelma. Varojen vastaanottoa ja tehokasta hallinnointia koskeva institutionaalinen järjestely on käyttöönottoavaiheessaan, eikä käytettävissä olevan rahoituksen täysimääräiselle hyödyntämiselle toivottavasti ilmaannu esteitä. Toivomme, että vahvaa ja rahoitukseltaan varmaa rakenne- ja koheesiopolitiikkaa jatketaan myös vuoden 2006 jälkeen.

Haastattelupäivä: 2. lokakuuta 2003.

Tutustumismatka alueeseen

Sisilia

Syrjäseutuja ja epätasapainoa

Välimeren suurimman saaren kehitys on epätasapainossa: tiheään asutuilla rantavyöhykkeillä on erittäin merkittäviä talouskeskittymiä, mutta väestökadosta kärsivän sisämaan eristyminen on ankaraa.

Osa Trapanin satamaa.

Pinta-alaltaan 25 706 neliökilometrin suuruinen Sisilia on Välimeren suurin saaristoalue. Sisilian hyvin tiheä asutus (198 asukasta/km²) keskittyy saaren pohjois- ja itärannikon lukuisiin suuriin asutuskeskuksiin, joista voidaan mainita Palermo (750 000 asukasta), Catania (360 000 asukasta) ja Messina (260 000 asukasta). Sisä-Sisilian ongelmana ovat nuorten maaltapako ja väestön ikääntyminen.

Koko saaren tuotantorakenne on edelleen hauras. Taloudelle on tyypillistä teollisuuden heikko työllistävyys maatalouteen ja rakennusalaan verrattuna sekä yli 20 prosentin työttömyys (naisista on työttömiä yli 30 prosenttia ja alle 25-vuotiaista yli 50 prosenttia). Työttömyys on suurinta Ennan maakunnassa sekä Catanian, Palermon ja Messinan kaupungeissa. Vuoden 1992 jälkeen reaalin BKT on laskenut kolme kertaa. Yleisestikin kasvu on jäänyt kansallisen keskiarvon alapuolelle. Vuosina 2001 ja 2002 BKT:n ja työllisyyden kehityssuunta oli silti myönteinen.

Sisilian suurin heikkous on ennen muuta sen syrjäinen sijainti: saariasema on fyysinen este sosiaalisten, taloudellisten ja kaupallisten yhteyksien muodostumiselle niemimaan alueiden ja tämän "Etelä-Italian eteläisimmän osan" välille. Sisiliasta viedään vain hieman alle kuusi prosenttia tuotannosta, kun kansallinen keskiarvo on lähes 20 prosenttia.

Sisilialla on silti myös merkittäviä valtteja, joista tärkeimpänä voidaan mainita henkilöresurssit: saaren väestö on kokonaisuudessaan hyvin nuorta. Sen muut vahvuudet liittyvät merkittävään luonnon- ja kulttuuriperintöön. Niitä ei kuitenkaan hyödynnetä vielä riittävästi. Paikallinen

kehitys on aivan viime aikoina vilkastunut asukkaiden osallistuessa entistä laajemmin omaehtoisten aloitteiden suunnitteluun.

Rakennerahastot auttavat nyt Sisiliää hyödyntämään luonnonvarojaan (muun muassa vesi- ja energiahuollossa) saaren strategisten alojen kehittämisessä, kuten myös ympäristön kestävyys tavoitteiden täyttämiseksi kaikilla tuotannonaloilla. Alueellisen "Sicilia"-toimintaohjelman kokonaisbudjetti on 9 415 miljoonaa euroa.

Rakennerahastojen osuus on 3 858 miljoonaa euroa. Ohjelmassa on kuusi painopistealaa: luonnonvarojen käyttöönotto, kulttuuriresurssien hyödyntäminen, henkilöresurssien kehittäminen, paikallisten tuotantojärjestelmien tukeminen, kaupunkien aseman hyödyntäminen seutukunnissa sekä palveluverkostot ja -keskittymät.

Yhteystiedot:

Regione Siciliana – Presidenza

Direzione regionale della programmazione

a/s Gabriella Palocci

Piazza Don Luigi Sturzo, 36

I-90139 Palermo

P. (39) 09 16 96 00 13

F. (39) 09 16 96 02 73

Sähköposti: direzione.programmazione@regione.sicilia.it

Internet: <http://www.euroinfosicilia.it>

Pinta-ala

25 706 km²

Asukasluku

5 100 000 asukasta

Asukastiheys: 198 asukasta/km² (EU-15: 118 asukasta/km²)

Talous ja työllisyys

BKT-indeksi/asukas ostovoimapariteettina (2000):

75 (EU-15: 100)

Työttömyysaste (2001): 20,8 prosenttia (EU-15: 7,6 prosenttia)

Rakennerahastot (2000–2006)

Tavoite 1

(miljoonaa euroa)

EU	Muut julkiset varat	Yhteensä
3 857,946	3 727,918	9 415,495

"Viestintäkumppanuudella" varmistetaan alueellisen tuen vaikuttavuus

Voidakseen hyötyä täysimääräisesti rakennerahastojen tarjoamista mahdollisuuksista Sisilian viranomaiset ovat perustaneet "Partenariato della comunicazione" -kumppanuuden, joka on koko saaren kattava julkisten ja yksityisten sosioekonomisten toimijoiden verkosto.

Sisilian alueen ohjelmasuunnittelun pääosasto järjesti vuoden 2001 tammikuusta alkaen tapaamisia saaren sosioekonomisten toimijoiden kanssa tarkoituksena kehittää järjestelmä, jonka avulla koko saarella voidaan toteuttaa Sisilian alueellisen "Sicilia 2000–2006" -toimintaohjelman tarjoamia mahdollisuuksia. Toiminnan tuloksena vuoden 2002 maaliskuussa perustettiin "Partenariato della comunicazione" -viestintäkumppanuus eli motivoituneiden julkisten ja yksityisten toimijoiden verkosto, joka jakautuu tasapainoisesti saaren eri osiin. Ohjelmasuunnittelun pääosastoon kuuluvan viestintäyksikön koordinoiman ja pyörittämän verkoston tehtävänä on levittää tietoa ja asiakirjoja alueellisesta toimintaohjelmasta, kertoa hankepyynnöistä sekä edistää kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa.

Rakennerahastoportaali

Viestintäkumppanuus tuotti ensimmäisenä konkreettisenä tuloksena Internet-sivuston. Sisilian toimintaohjelman viralliseen sivustoon www.euroinfosicilia.it salasanan hankkineet kumppanit voivat käyttää todellista "rakennerahastoportaalia", josta ne saavat tarkoituksenmukaista ja ajantasaista tietoa rahoitusmahdollisuuksista, käytännön esimerkkejä tai ilmoituksia julkisista ja yksityisistä lähteistä peräisin olevista ehdotuksista. Yhdessä sivuston osiossa annetaan vastauksia usein kysyttyihin kysymyksiin, ja keskustelufoorumilla kumppanit voivat esittää mielipiteitään, vaihtaa kokemuksia sekä esittää viranomaisille tai muille verkoston jäsenille kysymyksiä. Lisäksi käyttäjät voivat tutkia uusia hankepyyntöjä ja niitä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä sekä seuraavien kuuden kuukauden aikana julkaistavia

tarjouspyyntöjä unohtamatta myöskään referensseinä käytettyjen kumppaneiden ja niiden alueviranomaisten yhteystietoja, jotka ovat vastuussa toimintaohjelmaan kuuluvista erilaisista toimenpiteistä.

Verkoston jäsenet voivat lisäksi tiedottaa toiminnastaan 60 000 kappaleen kuukausipainoksena leviävän OpPORTunità-tiedotuslehden neljännellä sivulla. Vuoden 2003 lopulla käyttöön saadaan kaksi uutta mediaa: kuukausittaisessa tv- ja radiolähetyksessä luodaan katsaus alueellisen toimintaohjelman edistymiseen painottaen ennen muuta hankkeen vetäjien toimintaa. Lisäksi kumppanit voivat pyytää tiedotusseminaarin järjestämistä omalla seudullaan, jos ne havaitsevat omaa toimialaansa tai aluettaan koskevan kiinnostavan hankepyynnön.

Näiden etujen vastineeksi verkoston jäsenten odotetaan puolestaan tiedottavan alueellisesta toimintaohjelmasta ja perustavan paikallisia yhteyspisteitä hankkeiden vetäjille sekä ohjelman mahdollisille edunsaajille. Yhteyspisteet toteutetaan usein kumppanuuslaitoksiin tai -yrityksiin sijoitettuina desk-muotoisina palveluina, joiden hoitajina toimivat Sisilian alueen kyseiseen tarkoitukseen kouluttamat yhteyshenkilöt. Yhteyspisteille on ominaista Sisilian viestintäkumppanuuden erityispiirre: tiedon leviäminen maksimoidaan käyttämällä hankkeiden vetäjiä tiedotuslinkkeinä hallinnointiviranomaisten ja aluetuen mahdollisten edunsaajien välillä. Verkosta muodostuu näin arvokas väline, jolla rohkaistaan ja toteutetaan uusia hankkeita.

Tiedotuskulttuuri

Vuoden 2003 lokakuussa noin 180 kumppania oli allekirjoittanut

sopimuksen, jossa vahvistetaan virallisesti verkoston jäsenyys. Verkosto näyttää nyt saavuttaneen sekä kriittisen massansa että täyden toimintakykynsä. Alussa kaikki ei sujunut yhtä helposti, ja hankkeen vastuuhenkilöiltä vaadittiinkin runsaasti sitkeyttä ja taivuttelukykyä, ennen kuin järjestely hyväksyttiin viranomaisten keskuudessa. Italiassa valtionhallinnolta puuttuu tavallaan "viestintäkulttuuri", ja hallinnolla on taipumus vastustaa uusia menettelytapoja ja tekniikoita. Viestintäkumppanuudella edistetään siis hajautettua tiedottamista ja samalla nykyaikaistetaan Sisilian hallintoviranomaisten rakenteita. Tämän tuloksena eri aluehallinnon alat näyttävät nyt tekevän entistä enemmän yhteistyötä ja solmivan yhä tiiviimpiä yhteyksiä yhteisön varoista hyötyvien lopullisten edunsaajien kanssa.

Savo (Suomi)

Naisyrittäjän lähtöruutu

Kilvoitteluun ja henkilökohtaiseen ohjaukseen perustuvan "Naisyrittäjän lähtöruutu" -hankkeen tarkoituksena on saada mahdollisimman moni nainen perustamaan oma yritys, hoitamaan sitä ja ennen kaikkea varmistamaan sen pitkäikäisyys.

Opiskelijoita perehdytetään markkinointiin "Dream Enterprise" -kursilla, joka pidettiin elokuussa 2003.

Luvut puhuvat puolestaan: Suomessa naisten osuus työikäisestä väestöstä on 48,6 prosenttia, mutta yrittäjistä vain 30 prosenttia on naisia.

Lisäksi aloilla, joilla naisilla on tapana toimia, käytetään vielä suhteellisen vähän uusia tekniikoita. Silti esimerkiksi kehittyntä viestintätekniikkaa käyttämällä naiset voivat hakeutua eniten lisäarvoa tarjoaville eli palkitsevimille aloille, jotka tarjoavat heille nykyistä suotuisimmat kaupalliset tulevaisuudennäkymät.

Koko Suomea koskeva toteamus pätee erityisen hyvin Savossa.

Työttömyysaste on siellä erittäin korkea, ja naisten ansio- ja uranäkymiä rajoittaa alueen syrjäinen sijainti. Alue kärsii muuttotappiosta, ja erityisesti naiset lähtevät tästä tuotanto-

rakenteeltaan liian yksipuolisesta maakunnasta. Savossa naisyrittäjien osuus on muuta Suomea pienempi. Tästä saatiin sysäys rakennerrahastoista tuettuun aloitteeseen, jossa perustettiin naisyrittäjien kokonaisvaltainen tukijärjestelmä.

Aiemmin toteutetut toimet, kuten maaseudun naisten yrittäjyys- ja työllisyysshanke "Weera" ja "Savotar/Enrec" -hanke (osana yhteisön Recite II -ohjelmaa), olivat osoittaneet perinteisten työttömyyden torjuntamenetelmien rajoitukset syrjäisillä alueilla ja tuoneet päivänvaloon naisyrittäjien erityisongelmat.

Näiden jatkoksi mutta niistä poiketen Itä-Suomen tavoite 1 -alueen ohjelmaan kuuluvalla "Naisyrittäjän lähtöruutu" -hankkeella on tarkoitus

löytää yhä parempia ratkaisuja rahoittamalla niin infrastruktuureja kuin naisille tarkoitettua ammattikoulutustakin.

Resursseja ja synergiaa

Hankkeessa perustettiin aluksi resurssikeskuksia yritystä perustaville naisille, jotka halusivat parantaa taitojaan, sekä työttömille naisille ja naisopiskelijoille, joiden aikomuksena oli työllistää itse itsensä.

Sen lisäksi että keskuksissa tarjotaan tietokoneen, kopiokoneen, faksin ja muun välineistön käyttömahdollisuus, niissä annetaan neuvontaa ja ohjeita painatteiden (mainosesitteet, käyntikortit jne.) tai sähköisten tuotteiden (verkkosivustot) laadintaan.

Lisäksi järjestetään lukuisia koulutusjaksoja, osa etäopiskeluna. Naisyrittäjät ja heidän mahdolliset (myös miespuoliset) työntekijänsä voivat hioa kursseilla taitojaan oman halunsa mukaan. Tältä osin juuri viestintätekniologian käyttö parantaa tietoteknistä osaamista ja luo yhdyssiteitä, joskus jopa todellista yhteistyötä, osallistujien välille keskenään sekä osallistujien ja oppilaitosten välille.

Koska resurssikeskukset sijaitsevat usein monitoimirakennuksissa, joissa on myös muuta (järjestö-, sosiaali-, terveydenhoito- ym.) toimintaa, ne kannustavat ja ohjaavat perustamaan uusia yrityksiä paikallisesti kannattaville toimialoille: esimerkiksi terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä yhtiöitä on perustettu viime aikoina.

Henkilökohtainen opastus

Resurssikeskukset ovat kuitenkin ennen muuta naisyrittäjien neuvontapisteitä. Tarvekartoituksen jälkeen jokaiselle osallistujalle laaditaan räätälöity kehittämisspolku. Kehittämisspolun perusteella halukkaat saavat valmennus-kupongin, jolla voi osallistua erityiskoulutukseen ja konsultointiin. Tämän jälkeen opintoneuvoja auttaa löytämään palvelujen tarjoajat. Nämä valitaan useimmiten seuraavilta aloilta: yrityksen perustaminen, johtajuus, markkinointi ja myyntitekniikka, verkkotyöskentely, tuotekehitys sekä laadunhallinta.

Eri puolille maata tehtävillä yritysvierailuilla osallistajat pystyvät vaihtamaan kokemuksiaan muiden maakuntien vastaavien naisyrittäjien kanssa. Lähtöruutu antaa lisäksi mahdollisuuden osallistua messuille ja myyntitapahtumiin.

Seminaarit ja konferenssit rikastuttavat ohjelmaa.

Seminaareja tai pienryhmätapaamisia järjestetään osallistujien tarpeiden ja toiveiden mukaan. Aika ajoin järjestetään jopa stressinhallintaryhmiä.

Vuoden 2002 huhtikuun ja vuoden 2004 joulukuun välillä käynnistettävän hankkeen kokonaisbudjetti on 734 170 euroa. Syksyllä 2003 toimintaan oli osallistunut 75 naisyrittäjää, ja johtamisneuvontaa oli annettu 268 kertaa eri resurssikeskuksissa. Kaikkiaan 305 henkeä oli hyötynyt saatavilla olevista erilaisista palveluista.

Yhteystiedot:

*Terhi Majamaa
projektipäällikkö
Naisyrittäjän lähtöruutu
Ylä-Savon ammattiopisto
Pohjolankatu 9 B
FIN-74100 Iisalmi
P. (358-17) 820 59 00
F. (358-17) 820 59 01
Sähköposti: terhi.majamaa@ysao.fi
<http://www.ysao.fi/Ylasavo/Ammattiopisto/projekti.nsf>*

Kilpailukyky, kestävä kehitys ja yhteenkuuluvuus Euroopassa – Lissabonista Göteborgiin

Aluepolitiikan vaikutukset Lissabonin ja Göteborgin Eurooppa-neuvostojen määrittelemien tavoitteiden toteutumiseen 26 esimerkkihankkeen avulla esitettynä.

Saatavana EU:n 11 virallisella kielellä.

Regions in action, a country on the move – A selection of successful projects supported by the Structural Funds in Greece ("Aktiiviset alueet, toimiva maa – esimerkkejä rakennerrahastoista tuetuista onnistuneista hankkeista Kreikassa")

26 esimerkkiä Kreikassa onnistuneista hankkeista.

Saatavana englanniksi, kreikaksi ja ranskaksi.

Online

<http://www.leaderplus.se/sv/index.asp>

Kansalliset Leader+-verkostot ylläpitävät yhteistä tietokantaa, jolla pyritään helpottamaan maaseudun kehittämistä koskevasta yhteisöaloitteesta rahoitettavien paikallisten toimintaryhmien välistä yhteistyötä. Kumppanien löytämistä helpottaa 11 kielen avainsanoilla toimiva hakukone. "Rajaseutuyhteistyön markkinapaikka" on erittäin käyttökelpoinen väline muutenkin kuin Leader+:n yhteydessä. Siihen pääsee kansallisten Leader+-verkostojen sivustoista. Yhteistä tietokantaa isännöi ruotsalainen verkosto.

<http://www.arcmanche.com/suite.html>

Vetäjiensä mukaan tämän Internet-sivuston saaminen käyttöön vuonna 2000 oli erittäin myönteinen askel Arc Manche'n käytön edistämiseksi yhteistyön puitejärjestelmänä. Arc Manche on kymmenkunnan Ranskan alueen ja Britannian kunnan muodostama verkosto. Sen jäsenet pyrkivät vahvistamaan yhteyksiä Englannin kanaalin molemmin puolin yhteistä etua palvelevan toiminnan avulla Interreg III B Luoteis-Eurooppa -ohjelman puitteissa. Tämä tyylikäs kaksikielinen (englanti ja ranska) sivusto on myös erittäin monipuolinen: se sisältää muun muassa kumppanuusalueiden ja hankkeiden esittelyt, kartat ja hakukoneen. Se on käytännöllinen lähtökohta aluekehitykseen tämän maailman vilkkaimman meren rannalla.

<http://www.espaces-transfrontaliers.org>

Ranskalaisen aluesuunnittelu- ja aluetoimintavaltuuskunnan DATARin (Délégation à l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale) vuonna 1997 perustama Mission Opérationnelle Transfrontalière -rajaseututoimintayksikkö on ministeriöiden välinen organisaatio, joka on erikoistunut eurooppalaisten rajaseutuhankkeiden pystyttämiseen. Internet-sivusto on suunniteltu resurssitietokannaksi rajatylittävän yhteistyön toimijoiden käyttöön. Se sisältää monenlaista tietoa: seutujen ja hankkeiden esittelyjä, lainsäädäntö-, asiakirja- ja karttaviitteitä, Interreg-varoja koskevan tietokannan (karttoja, yhtenäisiä ohjelma-asiakirjoja ja niiden yhteenvetoja), linkkejä sekä eritoten kaikille rajaseutuyhteistyön kehittäjille erittäin mielenkiintoisia metodologisia osioita. Onkin vahinko, että sivusto on käytettävissä vain ranskaksi.

<http://www.circum-regional.org>

Vuonna 1973 perustettuun ja Euroopan toimielinten tukemaan CIRCUM-verkostoon (Coopérative Internationale de Recherche en matière de Communication) kuuluu yli 376 aluetelevisiota kaikkiaan 38 maasta. Sen tavoitteena on edistää aluetelevisioiden välistä yhteistyötä, tarjota ympäristö audiovisuaalialan ja paikallisen tiedotuksen toimijoiden keskustelua ja tiedonvaihtoa varten sekä edistää Euroopan alueiden kulttuurien ja identiteettien kehitystä. CIRCUM valmistaa yhteistuotantoja ja edistää ohjelmavaihtoa: erikoisohjelmia, uutismakasiineja, rajaseutu-uutisia, dokumentteja sekä nuoriso-, kulttuuri- ja musiikkiohjelmia. Verkosto myöntää vuosittain CIRCUM-palkinnon parhaille Eurooppaa käsitteleville alueellisille ohjelmille.

Yhteystiedot

Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto

Yksikkö 01, tiedotus ja viestintä

Thierry Daman

Avenue de Tervuren 41

B-1040 Bruxelles

F. (32-2) 296 60 03

Sähköposti: regio-info@cec.eu.int

Verkkosivut: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_fi.htm

Komission jäsen Michel Barnier:

http://europa.eu.int/comm/commissioners/barnier/index_fi.htm

Tietoa Euroopan unionin aluetuista:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

© Euroopan yhteisöt, 2003

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan

Julkaisutoimisto

Publications.eu.int